خبر

چگونگی ردیابی فرماندهان فلسطینی توسط اسرائیل

زیاد النخاله، دبیرکل جنبش جهاد اسلامی فلسطین با ریشه‌یابی ترور فرماندهان شاخه نظامی جنبش جهاد اسلامی در جریان جنگ پنج روز اخیر، علت اصلی این ماجرا را سهل‌انگاری فرماندهان در استفاده از تکنولوژی‌های مخابراتی به‌ویژه تلفن همراه دانست. وی با بیان این‌که دلیل اصلی رسیدن ارتش اسرائیل به رهبران این جنبش در غزه و ترورشان، همین مسأله بود، تاکید کرد: هیچ نفوذ امنیتی به صفوف جنبش جهاد اسلامی فلسطین صورت نگرفته و تنها در به‌کارگیری دستورالعمل‌های امنیتی سهل‌انگاری شده بود. دبیرکل جنبش جهاد اسلامی فلسطین با تاکید بر این‌که نیروهای مقاومت باید از استفاده از دستگاه‌های ارتباطی پرهیز کنند، گفت: با ناراحتی می‌گویم که تمام فرماندهانی که در جنگ اخیر به شهادت رسیدند، دارای تلفن همراه بودند و این امر یک نقطه‌ضعف مهلک است. وی درباره ترور برخی از فرماندهان سرایاالقدس در داخل منازل‌شان گفت: آنها همواره به خانواده خود سر می‌زدند و جنگنده‌های اسرائیلی در زمان آتش‌بس و آرام بودن فضای نوار غزه، اقدام به ترور آنها کردند اما این فرماندهان نیز تدابیر و دستورالعمل‌های امنیتی را رعایت نکردند و دارای تلفن همراه بودند. النخاله در پایان افزود: اگر نتانیاهو جرأت کند رهبران این جنبش را در سایر میادین هدف قرار دهد، ما نیز رژیم صهیونیستی را موشکباران خواهیم کرد.

شوک اروپا به زلنسکی

۱۲ کشور اروپایی مخالف معافیت گمرکی محصولات کشاورزی اوکراین هستند

محمد علیزاده
گروه بین‌الملل

این روزها سیگنال‌های خوبی از سوی بازیگران اروپایی به دولت اوکراین و شخص زلنسکی مخابره نمی‌شود. از یک‌سو، سقوط شهر راهبردی باخموت قدرت مانور ارتش اوکراین را در مناطق شرقی این کشور و خصوصا منطقه دونباس کاهش داده و از سوی دیگر، اروپاییان دیگر قدرت ریسک‌پذیری ناشی از بازی کورکورانه ماه‌های قبل در زمین ایالات متحده آمریکا را از دست داده‌اند! طی روزهای اخیر، شاهد انتشار خبری مبنی بر مخالفت بسیاری از کشورهای اروپایی مبنی بر استمرار معافیت محصولات کشاورزی اوکراین از تعرفه‌های گمرکی هستیم. اقداماتی که تحت عنوان حذف تعرفه‌های واردات محصولات کشاورزی اوکراینی در اروپا وضع شده، اکنون تبدیل به یک چالش پایدار در اروپای واحد شده است! اقدامات موقت تحت توافق اتحادیه اروپا به تجارت چهار محصول اوکراینی مربوط می‌شود: گندم، ذرت، کلزا و تخمه آفتابگردان. گروهی متشکل از ۱۲ کشور اتحادیه اروپا از جمله آلمان و فرانسه، «نگرانی‌های جدی» را در مورد توافق اخیر در مورد ترانزیت غلات بدون تعرفه اوکراین مطرح کرده‌اند و یک جنجال سیاسی را که بروکسل امیدوار بود تحت کنترل قرار دهد، دوباره شعله‌ور ساخته است. قبلا کشورهای اروپای شرقی و همسایگان اوکراین با وضع این تعرفه‌ها و استمرار این روند مخالف بودند اما چنانچه پیش‌بینی می‌شد، اکنون کشورهای بیشتری نگرانی خود را بابت واردات بدون تعرفه چهار محصول کشاورزی اصلی اوکراین اعلام کرده‌اند.

پیام این موضوع، به‌مراتب فراتر از حوزه کشاورزی و تجاری در اروپاست! به‌نظر می‌رسد بسیاری از کشورهای اروپایی دیگر تمایلی نسبت به پرداخت هزینه‌های جنگ اوکراین ندارند. بروز برخی اختلافات عمده میان آمریکا و اعضای اروپایی ناتو بر سر نحوه مواجهه با مسکو، در شکل‌گیری این روند بی‌تاثیر نبوده است. برخی بازیگران اروپایی به‌درستی مدعی هستند سیاست‌های واشنگتن و لندن، ناتو را به‌سوی مواجهه با نوعی بحران غیرقابل‌پیش‌بینی سوق می‌دهد که عواقب و آثار ژئوپلتیکی آن برای اروپا به‌مراتب سخت‌تر از آمریکاست؛ از این‌رو کشورهایی مانند آلمان و فرانسه که اتفاقا با سیاست‌های نادرست و پرریسک خود از آغاز جنگ اوکراین تاکنون مانع از چینش میز مذاکرات صلح میان کی‌یف و مسکو شده بودند، اکنون بیش از پیش از دیپلماسی و اهمیت جایگاه آن در پایان دادن به جنگ سخن می‌گویند!

اکنون زلنسکی بیش از هر زمان دیگری نسبت به نگاه ابزاری آمریکا و اتحادیه اروپا نسبت به کشورش آگاه شده است اما این پشیمانی دیرهنگام شاید دیگر سودی برای وی نداشته باشد! چالش اخیر بر سر قرارداد معافیت گمرکی محصولات اوکراینی، شوک دیگری را به رئیس‌جمهور اوکراین وارد ساخته است. این قرارداد ماه گذشته پس از آن منعقد شد که لهستان، مجارستان، اسلواکی، رومانی و بلغارستان مدعی شدند هجوم غلات اوکراینی باعث افزایش رقابت ناعادلانه و کاهش قیمت‌ها برای کشاورزان محلی کشورهای غیر اوکراینی شده است. این راه‌حل اکنون توسط گروه بزرگ‌تری از کشورهای عضو به چالش کشیده شده که معتقدند این توافق با قوانین تجاری بلوک مغایر است، شفافیت ندارد و نیاز به رایزنی‌های بیشتر دارد. ۱۲ کشور همچنین درباره تأثیر سوء احتمالی این روند بر بازارهای اروپایی هشدار داده‌اند.

برش

اوکراینی‌ها پشت چراغ قرمز اروپا

به‌نظر می‌رسد از این پس شاهد موضعگیری صریح مقامات اروپایی در قبال جنگ اوکراین باشیم. قبلا این روند، در قبال ارسال برخی تجهیزات نظامی از کشورهای اروپایی عضو ناتو (۲۶ کشور اروپایی عضو پیمان آتلانتیک شمالی) مشاهده شده بود اما اکنون به حوزه‌های دیگر نیز تعمیم پیدا کرده است. پیام این موضوع مشخص است: بسیاری از کشورهای اروپایی دیگر قصد ندارند هزینه‌های ناشی از تکروی آمریکا و انگلیس در جنگ اوکراین را پرداخت کنند. به‌عبارت بهتر، تصمیم اخیر کشورهای اروپایی درخصوص تجدیدنظر در موضوع معافیت محصولات کشاورزی و غلات اوکراین از تعرفه‌های گمرکی، بیش از آن‌که پیامی از سوی آنها به کی‌یف باشد، پیامی از سوی آنها به واشنگتن و لندن محسوب می‌شود. در این میان، غربگرایان اوکراینی مانند همیشه قربانی اصلی ماجرا هستند! کسانی که با پذیرش بازی مستقیم در زمین غرب، هزینه‌های غیرقابل جبرانی را بر اقتصاد و امنیت خود وارد ساخته‌اند. از سال ۲۰۰۴ میلادی (زمان وقوع انقلاب نارنجی) تاکنون، سران ناتو بارها به غربگرایان کی‌یف وعده پیوستن به پیمان آتلانتیک شمالی را داده بودند. اکنون اوکراین نه عضو ناتو و نه عضو اتحادیه اروپاست. حتی اگر همین لحظه جنگ پایان یابد و مسکو و کی‌یف با یکدیگر به توافقی پایدار (درخصوص آتش‌بس دائم) دست پیدا کنند، اوکراین باید تا سال‌ها با عواقب و تبعات اقتصادی، سیاسی و راهبردی ناشی از وقوع جنگ دست‌وپنجه نرم کند. سؤال اصلی اینجاست که اوکراینی‌ها پس از سال‌ها بازی در زمین غرب به چه نتیجه‌ای دست پیدا کردند؟ عضویت در ناتو یا اتحادیه اروپا؟! باید گفت هیچ‌کدام.

اخبار کوتاه

اف۱۶، مشکل اوکراین را حل نمی‌کند

فرانک کندال، فرمانده نیروی هوایی آمریکا با اشاره به روند ارسال جنگنده‌های اف۱۶ آمریکایی برای اوکراین گفت: جنگنده‌های اف۱۶ به اوکراینی‌ها توانایی‌هایی می‌دهد که در حال حاضر از آن بهره‌مند نیستند. اما تا آنجا که من می‌دانم، این یک عامل مهم تعیین‌کننده برای کل قابلیت‌های نظامی آنها نخواهد بود. وی افزود: این جنگنده‌های آمریکایی نمی‌توانند چیزی را برای کی‌یف در میدان نبرد تغییر دهند؛ زیرا در مرحله کنونی جنگ روسیه و اوکراین، نیروی هوایی نقشی تعیین‌کننده در درگیری ایفا نمی‌کند. دولت واشنگتن با این‌که خود قصد ندارد به‌صورت مستقیم هیچ جنگنده‌ای به اوکراین ارسال کند اما به کشورهایی که قبلا از آمریکا اف۱۶ خریده‌اند، اجازه داده هر تعداد از این هواپیماهای جنگی را که می‌خواهند به اوکراین بدهند.

حمایت رئیس حزب ظفر ترکیه از قلیچداراوغلو

امید اوزداغ، رهبر حزب ظفر ترکیه، در نشست خبری مشترک با کمال قلیچداراوغلو، نامزد ائتلاف ملت و رقیب رجب طیب اردوغان در دور دوم انتخابات، حمایت خود را از نامزدی قلیچدار اوغلو برای تصدی پست ریاست‌جمهوری اعلام کرد. به نوشته المیادین، وی که حامی اصلی سینان اوغان، نامزد ائتلاف آتا برای ریاست‌جمهوری در دور نخست انتخابات ترکیه بود، روز سه‌شنبه، تصمیم اوغان برای حمایت از اردوغان را بی‌ربط به حزب ظفر دانست. امید اوزداغ، توضیح داد: پیشنهادی از سوی حزب ظفر برای بازگشت آوارگان سوری به کشورشان طی مدت یک سال با احترام به حقوق بشر وجود دارد. اگر می‌خواهید ۱۳ میلیون آواره را به کشورشان برگردانید، باید به قیلیچداراوغلو رای دهید.

تغییر نام «باخموت» از سوی روسیه

رئیس جمهوری خلق دونتسک در بازدید از شهر باخموت که به تصرف روسیه درآمده، گفت این شهر از این پس با نام دوران شوروی سابق خود «آرتموفسک» شناخته خواهد شد. به گزارش شبکه سی‌ان‌ان، دنیس پوشیلین در ویدئویی که در تلگرام منتشر کرد، گفت: باخموت این بدشانسی را داشت که اوکراینی بود. اکنون اوکراین نیست، روسیه است. باخموت نیست، آرتموفسک است. باخموت یک مرکز حمل و نقل و لجستیک منطقه‌ای است که در بخش تحت کنترل اوکراین در منطقه دونتسک دونباس قرار دارد. روسیه منطقه دونتسک را به همراه لوهانسک، خرسون و زاپوریژیا که در مجموع حدود ۱۵ درصد خاک اوکراین را تشکیل می‌دهند بعد از همه‌پرسی به خاک خود الحاق کرد.

خط و نشان نتانیاهو برای مخالفان

بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی در بیانیه‌ای رسانه‌ای، پیش از آغاز رای‌گیری لایحه بودجه سال آینده در کنست، خطاب به مخالفان مدعی شد کابینه وی، به مدت چهار سال کامل در قدرت خواهد ماند. براساس گزارش پایگاه اینترنتی شبکه آی۲۴، نتانیاهو افزود: ائتلاف حکومتی با تشکیل کابینه همه را غافلگیر کرد و به غافلگیری مخالفان خود ادامه خواهد داد.

احتمال انحلال حزب عمران خان

در شرایطی که تنش‌ها بر سر بازداشت و محاکمه عمران خان، نخست‌وزیر سابق پاکستان ادامه دارد، احتمال انحلال حزب متبوع او قوت گرفته است. به گزارش رویترز، خواجه محمد آصف، وزیر دفاع پاکستان در جمع خبرنگاران در اسلام‌آباد پایتخت این کشور اعلام کرد موضوع انحلال حزب تحریک انصاف در دست بررسی است. سخنان وزیر دفاع پاکستان در این باره بعد از بی‌ثباتی سیاسی در این کشور ناشی از دستگیری اخیر عمران خان به اتهامات فساد، مطرح شد.

تحلیل

آمریکا در حال تکرار تجربه اوکراین در مورد ژاپن

در حالی که تحریکات آمریکا و تلاش برای عضویت اوکراین در ناتو، ماه‌هاست باعث برافروخته شدن آتش جنگ در این کشور شده به نظر می‌رسد واشنگتن در حال تکرار این تجربه در شرق آسیاست. در همین چارچوب شاهد بودیم که دیروز فومیو کیشیدا، نخست‌وزیر ژاپن برنامه ائتلاف نظامی غربی ناتو برای گشودن دفتر ارتباطی در این کشور آسیایی را تایید کرد.

به نوشته رویترز، کیشیدا این اظهارات را بعد از آن بیان کرد که سفیر ژاپن در آمریکا اوایل ماه میلادی جاری گفت: «پیمان آتلانتیک شمالی تحت رهبری آمریکا در حال برنامه‌ریزی برای ایجاد دفتر توکیو، اولین مورد در آسیا برای تسهیل رایزنی‌ها در منطقه است.» کیشیدا در جلسه چهارشنبه پارلمان ضمن بیان این‌که «از هر تصمیمی که در ناتو درخصوص ایجاد این دفتر گرفته شده بی‌اطلاع هستم» افزود: «کشورش قصد ندارد به عنوان یک کشور عضو یا نیمه عضو به ناتو بپیوندد.»

اگرچه نخست‌وزیر ژاپن این اظهارنظر را برای جلوگیری از واکنش برخی از کشورهای منطقه از جمله چین عنوان کرده اما چندان در این زمینه موفق نبوده است.

بر اساس تحلیل رویترز، افتتاح دفتر ناتو در ژاپن تحول بسیار مهمی در شرایط گسل‌های ژئوپلتیکی عمیق در نظام بین‌الملل خواهد بود که احتمالا انتقاد شدید چین را درپی خواهد داشت. پکن پیش از این درباره چنین تصمیماتی شدیدا هشدار داده است.

دیروز هم به دنبال اظهارات نخست‌وزیر ژاپن، مائو نینگ، سخنگوی وزارت خارجه چین در کنفرانس خبری گفت: «منطقه آسیا-اقیانوسیه از طرح ناتو استقبال نمی‌کند.»

این مقام چینی گفت: «می‌خواهیم بگوییم آسیا-اقیانوسیه از تقابل گروهی استقبال نمی‌کند، از تقابل نظامی استقبال نمی‌کند.»

او همچنین گفت: «ژاپن باید با توجه به «سابقه تجاوز» در موضوع امنیت نظامی بسیار محتاط عمل کند.»

وزارت خارجه کره‌شمالی هم در واکنش به تصمیم توکیو، اعلام کرد: «ژاپن تلاش می‌کند تا صلح و ثبات در منطقه شرق آسیا را با ایجاد ائتلاف نظامی با سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) از بین ببرد.»

پیونگ یانگ توضیح داد: «همدستی و پیوند نظامی نزدیک ژاپن با ناتو که اعلان تلویحی جنگ و رویارویی است، فقط باعث برهم خوردن صلح و ثبات منطقه شده و بی‌ثباتی و انزوای غیرقابل جبران را به این کشور جزیره‌ای فرامی‌خواند.»

گزارش

نگاهی به دلایل فرسایش قدرت آمریکا در عرصه بین‌المللی

مثلث سقوط

پایان نظم جهانی به رهبری آمریکا، موضوعی است که در سال‌های گذشته مورد اتفاق تمام رهبران جهانی است و حتی مقامات آمریکایی نیز به آن اذعان دارند.

در مورد تازه‌ترین نشانه‌ها از پایان نظم جهانی تک‌قطبی تحت سلطه آمریکا، می‌توان به خروج این کشور از افغانستان در سال ۲۰۲۱ یا گرایش متحدان قدیمی این کشور به برخی دیگر از قدرت‌های بین‌المللی از جمله چین و روسیه اشاره کرد. برای مقام‌ها و مفسران هم‌پیمان آمریکا و مخالفان این کشور، کاهش قدرت آمریکا به موازات افزایش قدرت دیگر کشورها، امری عادی و مورد توافق است.

مسائلی چون خروج خفت‌بار آمریکا از افغانستان یا پراکنده شدن دوستان قدیمی این کشور، نشانه‌هایی است که خبر از پایان رهبری واشنگتن در عرصه بین‌الملل می‌دهد اما سؤال اینجاست که دلیل این افول چیست و آمریکا در گذشته از چه ابزاری برای رهبری بهره می‌گرفته که اکنون دیگر آن ابزار کارایی خود را از دست داده‌اند. تحلیلگران بین‌المللی، سه موضوع را به عنوان مهم‌ترین ابزار رهبری آمریکا پس از جنگ جهانی دوم بر می‌شمرند: جنگ، تحریم و دلار. آمریکا در طول جنگ سرد نهادها و سازمان‌های بین‌المللی را برای حمایت از این سه ابزار بنا نهاد و با استفاده از آن بر کشورهای مخالف، متضاد یا حتی رقیب اعمال فشار می‌کرد اما تحولات سال‌های اخیر نشان می‌دهد که این گزینه‌ها دیگر کارایی گذشته را ندارد و اگرچه برخی از آنها از جمله دلار هنوز هم مورد استفاده آمریکاست اما در آینده نه چندان دور کارایی خود را به صورت کامل از دست خواهد داد.

جنگ‌های ناموفق

پس از جنگ‌های معروفی چون ویتنام، حملات سه دهه اخیر در منطقه غرب آسیا را می‌توان مهم‌ترین جنگ‌های آمریکا دانست که در دو جنگ افغانستان و عراق با وجود تغییر رژیم اما شکست خورد و دستاوردی در پی نداشت. آمریکا در عراق بعد از هزینه‌های زیاد سرانجام تسلیم اراده مردم و دولت‌های منطقه‌ای همچون ایران شد و اکنون با وجود حضور نظامی حداقلی اما دیر یا زود عراق را ترک خواهد کرد. این کشور در افغانستان بعد از شکست طالبان به مدت ۲۰ سال به تاراج منابع آن پرداخت و سرانجام به بدترین شکل ممکن مجبور به خروج از آن شد و باردیگر طالبان سر کار آمد.

همین تجربه‌ها باعث شده که آمریکا در حال حاضر بشدت از ورود مستقیم به جنگ پرهیز می‌کند.

اعتیاد آمریکا به تحریم

آمریکا در سال‌های گذشته از ابزار تحریم علیه هر کشوری که ذره‌ای از سیاست‌های این کشور نافرمانی کرده، بهره برده است و با اعمال فشار از طریق غلبه دلار در عرصه بین‌المللی و همچنین سلطه بر نهادهای بین‌المللی که بعد از جنگ جهانی دوم شکل گرفت، کشورهای مختلف را تحت فشار قرار داده است. آمریکا برای تغییر رفتار، سرنگونی نظامی‌ها، ایجاد آشوب و انقلاب‌های رنگی، همواره از بستر تحریم‌ها در طول دهه‌های گذشته استفاده کرده اما بستر تحریمی در سال‌های اخیر کارایی خود را از دست داده است. در همین زمینه آگاته داماریس، نویسنده کتاب «آتش معکوس: چگونه تحریم‌ها، جهانی بر خلاف منافع آمریکا ایجاد خواهد کرد؟» در مقاله‌ای در نشریه «فارن افرز» با عنوان پایان عصر تحریم‌ها به ناکارآمدی بستر تحریمی آمریکا پرداخته و نوشته است: سیاستگذاران آمریکا تحریم‌ها را تاکتیکی کم‌هزینه می‌دانند اما در واقع این اقدامات اغلب در دستیابی به اهداف مورد نظر خود شکست می‌خورد و عوارض جانبی قوی آنها حتی می‌تواند به منافع آمریکا آسیب برساند.

تجربه موفق کشورهایی چون ایران در غلبه بر تحریم‌ها، کشورهای دیگر را به این نکته رسانده که چندان نباید نگران نظام تحریم‌های آمریکا بود و کشورها با استفاده از روش‌های دور زدن تحریم توانسته‌اند این ابزار آمریکا را ناکارآمد کنند.

خداحافظی با دوران طلایی دلار

قدرت آمریکا در اعمال تحریم علیه سایر کشورها، ناشی از اولویت دلار آمریکا و نظارت این کشور بر کانال‌های مالی جهانی است، پس منطقی است که دشمنانش به دنبال نوآوری‌های مالی باشند که این مساله، مزیت‌های آمریکا را کاهش می‌دهد. این کشورها به طور فزاینده‌ای با قراردادهای مبادله ارزی، جایگزین‌های سوئیفت و ارزهای دیجیتال آنها را پیدا کرده‌اند. یکی از راه‌هایی که کشورها خود را در برابر تحریم‌ها مقاوم‌تر کرده‌اند، سوآپ دوجانبه ارز است که به آنها اجازه می‌دهد دلار آمریکا را دور بزنند. معاملات مبادله ارز، بانک‌های مرکزی را مستقیما به یکدیگر متصل می‌کند و نیاز به استفاده از ارز سوم را برای تجارت از بین می‌برد. چین در به‌کارگیری این ابزار پیشتاز است و با بیش از ۶۰ کشور از جمله آرژانتین، پاکستان، روسیه، آفریقای جنوبی، کره‌جنوبی، ترکیه و امارات متحده عربی قراردادهای مبادله ارز امضا کرده است که در مجموع به ارزش ۵۰۰ میلیارد دلار می‌رسد. هدف پکن روشن است؛ این‌که شرکت‌های چینی بتوانند کانال‌های مالی آمریکا را در زمانی که می‌خواهند، دور بزنند. چین در سال ۲۰۲۰ برای اولین‌بار بیش از نیمی از تجارت خود با روسیه را با ارزی غیر از دلار آمریکا تسویه کرد که باعث شد اکثر این مبادلات تجاری از تحریم‌های آمریکا مصون باشند. این‌که روسیه و چین کانال‌های پرداخت را با استفاده از یوان و روبل توسعه می‌دهند، نباید تعجب‌آور باشد. در مارس ۲۰۲۰ سازمان همکاری شانگهای تلاش برای دور زدن دلار آمریکا، تحریم‌های ایالات متحده و توسعه پرداخت‌ها به ارزهای محلی را در اولویت قرار داده بود. بنابراین چرخه دلار به‌عنوان سومین ابزار قدرت آمریکا برای اعمال هژمونی، در حال فرسایشی شدن است. هر چند سخن از پایان سلطه دلار در کوتاه‌مدت، نمی‌تواند با واقعیت منطبق باشد اما کشورها در میان‌مدت و بلندمدت در حال جایگزین کردن ارزهای ملی و جدید به جای دلار آمریکا هستند.

برآیند کلی این است که ابزارهای قدرت آمریکا همانند گذشته نمی‌توانند کارایی داشته باشد و واقعیت‌های میدانی کاملا گواه این امر است.